Memo

Aan: Gemeenteraad en College van B&W

Van: Werkgroep Afhandeling Motie Leefbaarheid

CC: Buurt- en wijkregisseurs

Datum: 15 mei 2023

Betreft: Afhandeling Motie Leefbaarheid

Aanleiding

In de raadsvergadering van 22 december 22 heeft de raad van de gemeente Meppel bij de behandeling van het Agendapunt Bouwstenennotitie Wonen t.b.v. de Omgevingsvisie unaniem een motie aangenomen om het begrip ‘leefbaarheid’ te concretiseren en vast te stellen.

Aanpak

Een vertegenwoordiging van alle raadsfracties is gestart met het inwinnen van informatie uit openbare bronnen, afstemming over de aanpak en scope en aansluitend is gesproken met de buurt- en wijkregisseurs in de gemeente Meppel. Dat gesprek is gevoerd vanwege het standpunt dat de raad zich moet baseren op feitelijke informatie uit de praktijk en de verwachting dat de (gepercipieerde) leefbaarheid per buurt/wijk kan verschillen.

Afdoening

Het is op zich niet moeilijk een definitie van leefbaarheid te formuleren. Maar de motie roept op om het begrip leefbaarheid in de context van de Bouwstenennotitie Wonen, te concretiseren. Bovendien zou de definitie van het begrip leefbaarheid nauw aan moet sluiten op de praktijk, in combinatie met de wens hierop één of meerdere doelen te formuleren: hoe staat het met de leefbaarheid van de dorpen, wijken en buurten in Meppel op dit moment, wat zou die moeten zijn en hoe meten en rapporteren wij de ontwikkeling? Vragen die niet op een achternamiddag beantwoord kunnen en mogen worden.

Uit het gesprek met de buurt- en wijkregisseurs bleek dat zij een vergelijkbare behoefte hebben als de raad om kaderstelling en uitvoering (nog) beter op elkaar af te stemmen. Tegelijkertijd wordt momenteel gewerkt aan instrumentarium ter ondersteuning van hun werk en om de effecten daarvan inzichtelijk te maken.

In de Leefbarometer (www.leefbarometer.nl | Ministerie van BZK) wordt de volgende definitie van leefbaarheid gehanteerd: ‘*Leefbaarheid is de mate waarin de omgeving aansluit bij de eisen en wensen die er door de mens aan worden gesteld*’.
Dat werd bevestigd in ons gesprek met de buurt- en wijkregisseurs. De eisen en wensen van onze inwoners, de mate waarin en de snelheid waarmee daaraan wordt voldaan, bepaalt voor het overgrote deel hoe leefbaarheid in de directe leefomgeving wordt ervaren en gewaardeerd.

De dimensies die de Leefbaarometer 3.0 hanteert om een indruk te geven hoe het ervoor staat met de leefbaarheid in een gebied en hoe zich ontwikkeld zijn:

- Fysieke omgeving,
- Woningvoorraad,
- Voorzieningen,
- Sociale samenhang,
- Overlast en onveiligheid.

In de bijlage bij deze memo staan de 47 omgevingskenmerken waarop leefbaarheid wordt gemeten. Dit instrument geeft daarmee handvatten voor de maatregelen voor verbetering van de leefbaarheid. Hoe de situatie ter plekke écht is, vraagt altijd nader onderzoek omdat er lokaal zaken kunnen spelen die de Leefbarometer niet (goed) meet. En daar komen onze buurt- en wijkregisseurs weer in beeld! Op basis van hun ervaringen kunnen en moeten wellicht andere omgevingskenmerken worden toegevoegd. En ook de ervaringen van andere ketenpartners van de gemeente die betrokken zijn bij het dorps-, buurt- en wijkgericht werken kunnen daarin meegenomen worden.

Inherent aan de wijze waarop de Leefbaarheid wordt gemeten, is ook een uitspraak te doen over het welzijn: '*een zekere mate van materiële en immateriële tevredenheid*'. Het enige wat niet expliciet wordt meegenomen is een indicatie van de geestelijke en lichamelijke gezondheid, maar dat is ook ingewikkeld vanwege bijvoorbeeld wet- en regelgeving over privacy. Hooguit zou generieke (gezondheids-)informatie toegevoegd kunnen worden.

Vervolg

Met deze memo acht de raad de motie van 22 december 2022 afgehandeld. Concretisering van Leefbaarheid kan worden gevonden in de Leefbarometer. Dat instrument kan ook door de gemeente Meppel worden gebruikt, al dan niet in een vergelijkbaar instrument waar momenteel door de buurt- en wijkregisseurs aan wordt gewerkt.

Deze memo kan daarmee onderdeel worden van de documentatie die mede moet leiden tot de Omgevingsvisie en de uitwerking in Omgevingsplannen, waarin geborgd moet worden dat het dorps-, buurt- en wijkgericht werken een expliciete rol vervuld voor de leefbaarheid, zodat per dorp, buurt en wijk een zo goed mogelijk beeld wordt verkregen van de ontwikkeling van die lokale leefbaarheid. Na een eerste meting kunnen vervolgens specifieke, meetbare, acceptabele, realistische en tijdsgebonden doelen worden vastgesteld.

Het blijft namelijk van belang om de inwoners zelf aan het woord te laten en enige flexibiliteit te tonen. De raad kan weliswaar kaders stellen en daarop toetsen, het zijn de inwoners die de signalen zullen geven over de ervaren leefbaarheid. Wij voelen ons in die zin gesterkt om niet één alomvattend plan te maken, maar juist ruimte te laten voor eigenheid van de wijken, dorpen en buurten.

Bijlage: 5 Dimensies, 47 omgevingskenmerken Leefbarometer 3.0 (www.leefbarometer.nl)

Fysieke omgeving	Woningvoorraad	Voorzieningen	Sociale samenhang	Overlast en onveiligheid
Nabijheid: - snelweg - hoofdweg - spoorbaan - hoogspanning - zendmast - windturbines Functiemenging Nabijheid: - groen - duinen - open natuur - agrarisch - water - semibebouwd Aardbevingsrisico Hittestress Geluidsbelasting Overstromingsrisico Luchtkwaliteit Ongevallen Autodichtheid Winkelleegstand	Oppervlakte woningen Nabijheid monumenten Bouwhoogte Woningleegstand Bouwperiode Particuliere huur Koopwoningen Overbewoning Bouwtype	Afstand tot onderwijs Afstand tot horeca Afstand tot cultuur Afstand tot winkels Afstand tot zorg Bereikbaarheid Voorzieningendichtheid Baanbereikbaarheid	Diversiteit levensfase Inwonerdichtheid Mutatiegraad Ontwikkeling huishoudens Sociale cohesie	Geweldsmisdrijven Vernielingen Ordeverstoringen Ervaren overlast & onveiligheid